

Senyores i senyors,

Permeteu-me primer d'expressar el goig que sento en dirigir-me a un públic no barceloní. En fer-ho em sembla respirar una atmosfera més neta, més esbargida que la de la capital. ~~en~~ la que allí es respira es físicament i moralment més densa, més carregada d'electricitat i de malícia.

Dic això per a que aquells que han vingut amablement a escoltar-nos coneixin el meu estat d'esperit respecte d'aquest auditori, és a dir: l'estat d'esperit propici a la comprensió i amistat entre els lectors i els escriptors.

• precedit

Els companys que m'han (en l'ús de la paraula, són homes entesos en ciència social-psicològica-literaria i m'han dit que calia que, com a membre del Club dels Novel·listes, vingués a parlar de la meva novel·la als meus possibles lectors.

Com vostès saben, ~~potser no sabeu~~ encara, acaba de sortir en el Club dels Novel·listes, un volum del qual ^{*• d'una novel·la*} sóc l'autora, que porta per títol :

Entre dos Silencis.

Sens dubte un lector qualsevol, ni massa intel·ligent ni massa totxo, ni massa savi ni massa ignorant, és a dir: com vostés i nosaltres, sent en llegir una novella que l'interessa (espero que la meva els interessarà si res més no pel seu assumpte) sent, repeteixo, una curiositat més o menys viva envers l'autor de la obra i jo em dispenso a satisfer-la sense esperar ésser-ne requerit per vostès. Es clar que no em refereixo precisament a la curiositat per conèixer l'autor en persona, saber si és jove o vell, casat o solter, atractiu o repellant, si té cotxe, ascensor i telèfon o si, pel contrari, es un autèntic bohemi d'aquells que ja comencen a passar de moda. No vull dir res de tot això encara que no trobo cap tara al sentiment de curiositat sia de la mena que sigui. Trobo normal i fins necessari que els lectors d'una novella o d'un conte desitgin conèixer l'autor fore del marc de la seva obra literaria i s'interessin pels personatges que han conegut a través de l'obra fins el punt de desitjar esbrinar quina part de realitat i quina dosis de ficció entren en la composició química de dits personatges.

Sovint en apassionar-nos per un personatge de novel·la no podem menys d'imaginar-nos que es tracta del propi autor (i sovint ho encertem) Si el protagonista de la novel·la és un home o una dona que causa estralls entre l'element femení o masculí, ningú no podrà treure'ns del cap que aquestafortunat autor o autora està dotat d'un atractiu personal poc corrent i que el màxim drama de la seva vida consisteix en un excès d'èxit amorós. Això fins el moment que l'oecasió ens el posa enfront i llavors descobrim (o no descobrim) ^{hem encertat o} que ~~en~~ tot el contrari, es a dir: que les qualitats i els èxits que l'autor atribueix al seu protagonista no son sino les qualitats i els èxits que ell o ella ^{-ambicionaven i} no han pogut assolir en la vida real.

Si, pel contrari EL o LA protagonista de la novel·la és un ésser infinitament malaurat, vexat i trait per l'objecte del seu amor (estic parlant naturalment de les novel·les que tenen per tema la passió amorosa i els seus conflictes) el lector sol imaginar-se que l'autor o l'autora és un ésser disortat a qui els afers amorosos no han reïxit. Ningú no ens pot treure del cap que és la propia vida, els propis fracassos ^{(una manera com una altra de} ~~desfogar-se~~ ^{desfogar-se)} els que l'escriptor descriu en la seva obra.)

Si el tema de la novella es basa en conflictes morals, polítics o socials, el lector no té gaire feina a descobrir les tendències moralitzadores, polítiques o socials de l'autor. (Particularment i personal, això a mi em sembla lamentable)

El lector, és a dir qualsevol de vostès o de nosaltres, a estones autors a estones llegidors, sentim forçosament una viva curiositat per conèixer la part d'humanitat positiva autèntica que encarna un personatge de novella i la part que pertany a la pura imaginació de l'autor (i més d'una vegada el propi autor de l'obra no podria precisar-ho) . Doncs bé jo sóc aquí per a parlar a vostès dels personatges de la meva novella i declarar, encara que això es descobreix de seguida, que jo no sóc ni de lluny ni de prop, cap personatge de Entre dos Silencis. No puc dir el mateix d'altres novel·les meves com per exemple : Camins de Somni o una altra que acabo d'escriure que es titula La Nimfa ^{d'Arçila} ~~Esquella~~ ^{Liadissa}. Una bona part de les sensacions i reaccions del protagonista, tant de l'una com de l'altra, són les meves pròpies sensacions i reaccions com els sentiments d'aquell mariner somniador i d'aquell noieta no menys somniador i babau han estat els meus senti-

ments de juvenesa. Però aquí no, aquí l'égotisme més o menys dissimulat, ha estat posat de banda d'una manera absoluta. Aquí els éssers que varen inspirar-me són molt millors, cent mil vegades més admirables ~~i sincers~~ de l'escript. que l'autor. (L'autor, en aquest cas, és una mena de recader d'ànimes que s'encarrega voluntariament de recollir el dolor, els sofriment i l'obscur heroïsme d'uns camperols i d'un militar nascuts en terres molt allunyades de Catalunya i ofrenar-los en forma, de novella a uns altres homes possibles camperols d'una altra terra o possibles soldats d'una altra guerra. Car de terres, de guerres, de conflictes de totes menes, de motius d'odi i també d'amor n'hi ha per tot arreu. Per això els ciutadans del món podem comprendre'ns i estimar-nos encara que vivim en latituds oposades i parlem llengües diferents.

En escriure aquesta novella, que fins ara no ha estat per a mi sino una serie d'interminables sofriments, (això ho explicaré un altra dia) la meva màxima ambició és que els meus lectors compreguin i estimin els meus personatges com jo crec haver-los compres i estimat. En aquesta època de dificultats econòmiques acerbadès i de positivisme agut és fa difícil de comprendre que un novel·lista sia prou romàntic o prou babau per a desitjar

pel damunt de l'èxit i dels guanys materials, aquesta reacció de simpatia del lector envers els seus personatges. Jo goso esperar que hi ha encara éssers prou sensibles per a comprendre-ho i que aquests seràn positivament els meus futurs lectors i els amics dels meus camperols i també del meu protagonista: autèntica víctima del seu amor a la humanitat en les circumstàncies adverses en que aquest amor es produeix i es manifesta.

M'hauria d'extendre molt més del que el temps assignat em permet per a exposar el procés que ~~hava~~ seguit aquests personatges de la meua novel·la des del moment que ~~en~~ forma de gèrmen varen trucar al meu cor, es van presentar al meu pensament fins el moment ^{en} que a través d'una evolució ~~elaboració~~ més o menys laboriosa han arribat al seu estat de personatges (Es un tema que m'apassiona i que, un dia o altre vull tractar en forma de conferència). Aquests pagesos i militars, aquests soldats i oficials que figuren en la meua novel·la, Entre dos silencis, són en el seu origen éssers reals que jo he conegut a una certa època de la meua vida, època memorable no a causa de la meua propia vida sino pel lloc, per les circumstàncies i pel caracter d'aquells que varen inspirar-me.

La realitat estricta és que jo a un cert moment de la meua vida, cap a les acaballes de la darrera guerra mundial, vaig ésser acceptada com a membre d'una comissió suïssa ~~d'ajuda als països damnificats de l'Europa Central. I la meua sort va voler que anés a ~~raure~~ a un d'aquests poblets màrtirs que il·lustraren dramàticament les operacions de neteja policíaca dels vencedors.~~

Quan nosaltres varem arribar a dit poblet, varem veure que les cases estaven en ruïna, els horts i els conreus devastats, l'illuminació pública inexistent, estables i corrals mig buits i els pocs habitants descoratjats ~~de~~. Només hi havia dones i criatures, car tots els homes havien estat afusellats en qualitat d'ostatges per a venjar la mort d'un coronel assassinat pels rebels.

A uns vint minuts del poble s'aixecava un petit cementiri camperol anomenat pels vilatans: Cementiri d'Afusellats en el qual reposaven les despulles de les víctimes innocents de la barbàrie enemiga. Les dones l'havien construït i elles mateixes en tenien ~~enorme~~ cura.

Tot el que vivia i respirava encara en el vilarió, ho feia únicament per a honrar la memòria dels afusellats i per qualsevol camí, el més prosaïc i

quotidià que emprenguessim la conversa, aquesta anava fatalment a parar a ells.

A cada casa, damunt la calaixera o damunt la tauleta escriptori, apareixia la o les fotografies d'algun afusellat voltades de flors i d'una llaçada amb els colors nacionals. Així doncs jo veia cada dia aquestes imatges evocadores i ~~escòtava~~, també cada dia, les mares, vidues, germanes i promeses inconçolables dels desapareguts. ~~honrats~~. Elles varen contar-me el procés de l'ocupació del poble per les tropes enemigues, l'esclavatge i les vexacions de tots els habitants i ^{per fi} l'assassinat en massa de tots els homes .

A més a més, com dic també en el próleg del meu llibre, ajudà igualment a documentar-me un manuscrit que el propi autor, un simple vellet del poble salvat miraculosament de l'afusellament en massa, em feu a mans. En el quadern hi havia anotat dia per dia els principals fets de la guerra i la ocupació, la tragèdia final i uns mots entenedridders en els quals l'autor de les notes, evocava amb afecte y simpatia l'últim oficial d'ocupació que hi hagué en el poble el qual hi havia ^{arribat} ~~estat~~ després de l'afusellament general.

I aquest detall ha estat, amics meus, el que em va dar la idea de crear

un enemic bo detall menys banal i segurament més cristià que els que ~~es~~ ^{es} ⁹ llegeixen, ~~taken~~ generalment en els llibres de guerra. Però sense les notes del camperol (al qual, no debem oblidar-ho l'enemic havia afusellat ~~un~~ ^{l'únic} fill i el gendre) jo no hauria gesat crear-lo.

Com que mai no he cregut que tots els homes d'una raça o d'un poble per enemics que sien d'una altra raça o d'un altre poble, hagin forçosament d'ésser uns malvats, com tampoc no crec que tots els amics i aliats de qualsevol país o nació, sien fatalment uns angelèts, aquesta nota del diatari del camperol em donà la idea de crear precisament ~~en~~ ^{com} un ~~enemic~~ ^{enemic} protagonista més destacat de la meva novel·la.

Aquí tenen explicat en poques paraules i d'una manera ben superficial, el procés creador de la meva darrera obra Entre dos silencis.

Ara bé, això no vol dir que els meus personatges ^{vulgarment esser} ~~representin o sien~~ un retrat exacte d'aquells homes i dones, pagesos i militars, la qual cosa no ~~me~~ voldria per res del món. Perquè aleshores aquests éssers creats per la meva imaginació novel·lesca no serien més que una instantànea de fotomaton, una mena de fotografia judicial d'aquells que vaig conèixer i estimar,

i jo no seria un creador de characters ni de novel·les sino un fotògraf
 ambulat.

Aquests personatges que jo aspiro ardentment a que esdevinguin amics dels
 que m'escolten, son doncs els ^{meus} fills naturals i flegitims, i aquells honrats
 i estimats pagesos, la llevor de la meva creació novellística, *ells al pare i*
jo la mare de la novel·la. Entre dos Silencis.
 I res més per avui.